

เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงสำหรับการตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง
Criteria for Determining Adequacy for Making Decisions to
Purchase High-Value Weapons Systems

สุดารัตน์ น้อยแรม

Sudarat Noyram

สำนักงานปฏิบัติการกิจรักษาความมั่นคงภายในกองทัพบก

Attached in The Office of Internal Security Operation Mission of The Royal Thai Army

Email : sudarat9211@gmail.com

Received: March 10, 2024; Revised: March 28, 2024; Accepted: March 28, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มุ่งศึกษาเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงสำหรับการตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง ผลการศึกษาพบว่า เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงสามารถใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงได้ โดยเน้นไปที่ความสมดุลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยวิธีคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ มีความสมเหตุสมผล ขั้นตอนการตัดสินใจ ส่วนการประยุกต์ใช้นั้น ควรคำนึงถึงความเหมาะสมตามบริบทต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนส่วนรวม โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการของทหาร พิจารณาปัจจัยทางกองทัพ การแข่งขันจากประเทศอื่น ๆ และยุทธศาสตร์ทางกองทัพของประเทศ เพื่อกำหนดว่าอาวุธยุทโธปกรณ์ใดที่มีความจำเป็นต้องซื้อ นอกจากนี้ต้องการวิเคราะห์สภาพการเงิน มีการวิเคราะห์รายได้และงบประมาณของกองจัดทหารกรมสรรพาวุธทหารบก เพื่อให้แน่ใจว่ามีเงินพอสำหรับการซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงหรือไม่ และการซื้อนั้นไม่นำมาซ้อนทับการพัฒนาหรือการดำเนินการทางทหารอื่น ๆ ที่เร็วกว่า มีการประเมินค่าอย่างละเอียดของอาวุธยุทโธปกรณ์ที่สนใจซื้อ โดยพิจารณาความเหมาะสมทางทหาร ประสิทธิภาพ และความสามารถในการทำงาน รวมถึงการประเมินข้อเสนอของผู้ขายและการเปรียบเทียบระหว่างอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ การพิจารณาความเหมาะสมของการซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงต้องให้ความสำคัญกับคำแนะนำและความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในสาขานี้ รวมถึงการให้ข้อมูลแก่ผู้บริหารและตัดสินใจในลักษณะที่เป็นมิตรและเปิดเผย มีการตรวจสอบความเป็นไปได้และการนำไปใช้ด้วยกระบวนการที่รอบคอบสามารถตัดสินใจซื้ออย่างมีเหตุผล มีความคุ้มค่า และเหมาะสมกับความต้องการทางทหารของประเทศในระยะยาว ซึ่งจะเกิดความคุ้มค่าบนเกณฑ์ของความพอเพียง

คำสำคัญ : ความพอเพียง, เกณฑ์ตัดสินความพอเพียง, อาวุธยุทโธปกรณ์

Abstract

This academic article aims to study of criteria for determining adequacy for making decisions to purchase high-value weapons systems. The study found that the criteria for adequacy can be used as a decision-making criterion for purchasing high-value weapons systems. It emphasizes a rational, balanced approach to enhancing overall quality of life through thoughtful consideration, logical reasoning, and decision-making processes. The application of these criteria should take into account various contexts, with the ultimate goal of improving the quality of life for the general populace. The study suggests starting with an analysis of military needs, considering factors such as military requirements, competition from other nations, and the country's military strategy to determine the necessity of purchasing specific weaponry. Additionally, financial analysis is crucial, ensuring that budgets are adequate for high-value purchases without hindering other military operations. Detailed assessments of desired weaponry, considering military suitability, efficiency, and performance capabilities, should be conducted. Vendor proposals should be evaluated thoroughly, and comparisons made between different weaponry options. Moreover, expert opinions and recommendations should be taken into consideration, providing transparent information to decision-makers and ensuring comprehensive assessment and application of possibilities. Ultimately, purchasing decisions should be logical, cost-effective, and aligned with long-term military needs, thus ensuring value for money and sufficiency criteria are met.

Keywords : Adequacy, Criteria for Determining Adequacy, Weapons Systems.

บทนำ

เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง สถานภาพของคำถามในบทความวิชาการฉบับนี้จึงได้แก่ การที่กองจัดหากรมสรรพาวุธทหารบกจะตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ โดยเฉพาะอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง อะไรคือเกณฑ์ตัดสินว่าการจัดซื้อจัดจ้างนั้นมีความพอเพียง เนื่องจากฝ่ายหนึ่งมองว่าการตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงนั้น เป็นความสิ้นเปลือง เบียดเบียนงบประมาณแผ่นดินซึ่งเป็นภาษีของประชาชน ควรเอางบประมาณเหล่านี้ไปพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ อีกฝ่ายหนึ่งอ้างความปรารถนาดีโดยให้เหตุผลด้านความมั่นคงแห่งรัฐเป็นหลักคิด ทำให้เห็นว่าฝ่ายหนึ่งใช้หลักประโยชน์นิยมเข้ามาเป็นเกณฑ์ตัดสิน อีกฝ่ายหนึ่งใช้หลักหน้าที่นิยม

และความมั่นคงของรัฐซึ่งเป็นเรื่องของการรักษาไว้ซึ่งอำนาจเข้ามาสนับสนุน ดังนั้น ปัญหาจึงไม่ได้อยู่ที่เกณฑ์วิทยาหรือเกณฑ์ตัดสิน (criterion) แต่เป็นเรื่องเกณฑ์ตัดสินใจ (principle of decision) เพราะปัจจุบันแม้มีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พอคือไม่ขาด เพียงคือไม่เกิน (กิริติ บุญเจือ, 2561) แต่ปัญหาก็คือการตัดสินใจว่าจะไรขาดเกินก็ต้องไปตีความเพิ่มขึ้นมาอีก แต่ยังคงตอบไม่ได้อย่างชัดเจนว่าเกณฑ์ปฏิบัติเพื่อตัดสินใจในเรื่องการซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงดังกล่าวนี้เป็นอย่างไร เพื่อให้ได้ model สำหรับใช้ถ่วงน้ำหนักเหตุผลในการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ปฏิบัติ ที่ไม่ใช่การตัดสินใจผิดหรือถูก เพียงแต่บอกได้ว่าในช่วงสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่ขึ้นอยู่กับเวลา สถาน บุคคล ฯลฯ เราจะใช้กรอบการคิดเพื่อการตัดสินใจอย่างไร เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และพอเพียง เนื่องจากการปฏิบัติงานจริง การตัดสินใจบางอย่างต้องการความแม่นยำสูง หรือถ้าคลาดเคลื่อนแล้วจะมีผลเป็นโทษ ควรจะมีหลักการที่ชัดเจนในการตัดสินใจได้ ดังนั้นจึงควรจะมีเครื่องมือในการพิจารณาว่าพอเพียงคืออะไร จะใช้ในการตัดสินใจสิ่งซึ่งมีมูลค่าสูงและมีผลเป็นโทษเมื่อตัดสินใจผิด เป็นความสัมพันธ์อย่างยิ่งแม้ทฤษฎีจะมีความศักดิ์สิทธิ์อยู่ในตัว แต่ทุกคนก็อดไม่ได้ที่จะมีเกณฑ์ความพอเพียงของตนที่ยกขึ้นเป็นเกณฑ์ศักดิ์สิทธิ์และห้ามถกเถียง ซึ่งตรงนี้จะป็นอีกระดับหนึ่งที่ใช้หลักพอเพียงแบบทั่วไป คือ พอคือไม่ขาด เพียงคือไม่เกิน ไม่ได้ เพราะไม่สามารถใช้เหตุผลอ้างเวลารับโทษ ซึ่งมีผลต่อชีวิตของผู้ปฏิบัติงานและมีผลในการรับโทษได้ด้วย ซึ่งส่วนนี้อันตรายมาก ดังนั้น จึงต้องการตัวเครื่องมือที่เป็นหลักการของเกณฑ์วัด (แต่ไม่ได้สร้างเกณฑ์) จริง ๆ แล้วคำว่าพอเพียงจะต้องอิงสิ่งใด นี่คือนจุดคิด คือต้องการสร้างหลักการของเกณฑ์วัดความพอเพียงในการซื้อของที่มีมูลค่าสูงและมีผลโทษเมื่อผิดพลาด ซึ่งเป็นสถานภาพของคำถามครั้งนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงสำหรับการตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง เพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างเกณฑ์การตัดสินใจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

ปรัชญากระบวนการทัศน์ 5

ความเชื่อส่วนลึกภายในใจคน ทางปรัชญาเรียกว่า กระบวนทัศน์ (paradigm) ซึ่งมีทั้งหมด 5 กระบวนทัศน์ดังนี้

1. กระบวนทัศน์ยุคดึกดำบรรพ์ (Primitive Paradigm) กระบวนทัศน์นี้เกิดมาพร้อมกับมนุษย์ดึกดำบรรพ์ในระดับที่เรียกได้ว่าเป็นมนุษย์ จึงสันนิษฐานได้ว่า ปรัชญาดึกดำบรรพ์มีมาไม่ต่ำกว่า 2 ล้านปี มนุษย์ในยุคนี้รู้จักคิด มีสมรรถนะคิดในระดับแรกเริ่มความเป็นมนุษย์ การดำรงชีวิตต้องสอดคล้องตามธรรมชาติ ย่อมพบเจอภัยธรรมชาติต่าง ๆ หากเป็นสัตว์เดรัจฉานเมื่อประสบภัยก็หนีเอาตัวรอดโดยสัญชาตญาณแห่งความกลัว เมื่อหายกลัวแล้วก็จบ ย่อมไม่เกิดความกังวลใจใด ๆ แต่มนุษย์เมื่อมีความกลัวภัยก็จะหนีโดยสัญชาตญาณเช่นเดียวกับสัตว์ หลังจากหนีภัยมาแล้วหลายครั้งในยามที่จิตใจสงบก็คงจะคิดคำนึงตรึกตรองถึงเหตุการณ์ที่ผ่าน ๆ มา และคงอยากจะมีความปลอดภัยมากขึ้น ปัญญาของมนุษย์ยุคนี้จึงได้ชี้ให้เห็นปัญหาถามตัวเองว่าภัยธรรมชาติมาจากไหน แก้ไขได้อย่างไร จากนั้นก็ครุ่นคิด

คำตอบและในบรรดาคำตอบที่เป็นไปได้ทั้งหลายนั้น พวกเขาดูเหมือนจะเห็นพ้องต้องกันเป็นเอกฉันท์ และพอใจกับคำตอบว่าภัยธรรมชาติรวมทั้งเหตุการณ์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นรอบตัวล้วนเป็นไปด้วยฤทธิ์อำนาจ ลึกลับในธรรมชาติ ซึ่งพวกเขาคงไม่เข้าใจชัดเจนว่าเป็นอะไร แต่เชื่อว่ามีแฝงอยู่ในธรรมชาติ และพวกเขามองไม่เห็น พวกเขาจึงพร้อมใจกันเชื่อว่า จะพ้นภัยธรรมชาติได้หากเอาใจหรือตอบสนองความต้องการของอำนาจลึกลับดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง

อุดมการณ์ที่สูงสุดในระบอบนี้คือการทำตามประเพณี ห้ามทำผิดประเพณี ประเพณีเป็นมาตรฐานการตัดสินการกระทำทุกอย่าง

2. กระบวนทรรศน์ยุคโบราณ (Ancient Paradigm) กระบวนทรรศน์นี้เชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัว ไม่มีกรณียกเว้นทั้งสิ้น โลกมีกฎเกณฑ์และมนุษย์ควรรู้จักกฎเกณฑ์เพื่อใช้แสวงหาความสุขบนโลก อุดมการณ์สูงสุดของคนยุคนี้ คือการทำตามกฎหมายที่ผู้มีอำนาจกำหนดไว้ และห้ามผิดกฎหมาย รูปแบบการดำเนินชีวิตแสวงหากฎเกณฑ์ คือการยึดเอากฎของโลกเป็นหลัก เพราะเชื่อว่าความสำเร็จอยู่ที่การกระทำตามกฎของโลกเป็นสำคัญ จึงต้องพยายามค้นคว้าให้รู้จักกฎของโลกและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แม้จะไม่เข้าใจเหตุผลก็ไม่เป็นไร ถ้าทำแล้วได้ผลก็ให้ปฏิบัติตามนั้น ในการนับถือศาสนาที่เช่นกัน เชื่อว่าเทพเจ้าทั้งหลายล้วนแต่ต้องเดินตามกฎ และช่วยมนุษย์ตามกฎของโลก พวกเขาเชื่อว่าโลกหรือเอกภพมีกฎในตัวเอง จึงเรียกว่า “จักรวาล” (cosmos)

3. กระบวนทรรศน์ยุคกลาง (Medieval Paradigm) กระบวนทรรศน์นี้เชื่อว่าโลกมีกฎเกณฑ์ แต่กฎเกณฑ์ไม่อาจให้ความสุขแท้ (authentic happiness) แก่มนุษย์ได้ เห็นว่าความสุขในโลกนี้ล้วนเป็นความสุขไม่แท้ จึงชี้ชวนเอาความสุขโลกหน้าเป็นหลัก เพราะเห็นว่าแม้จะรู้จักกฎทุกกฎของโลกและปฏิบัติตามอย่างไม่บกพร่องก็อาจไม่บรรลุความสุขแท้ ทั้งนี้ก็เพราะความสุขในโลกนี้ไม่สมบูรณ์แบบและไม่ถาวร ความสุขแท้และถาวรมีอยู่แต่ในโลกหน้าเท่านั้น ดังนั้น มนุษย์จำต้องใช้ชีวิตอันจำกัดและแสนสั้นในโลกนี้เพื่อแสวงหาความสุขแท้ถาวรในโลกหน้า อุดมการณ์สูงสุดคนยุคนี้คือ มโนธรรมที่ได้รับจากศาสนา ห้ามผิดหลักธรรมของศาสนา แนวคิดเกี่ยวกับศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อชีวิต เนื่องจากมีการปกครองด้วยระบบศักดินาสวามิภักดิ์ คนส่วนใหญ่ในสังคมมีความรู้สึกที่ตนเองถูกกดขี่ข่มเหงและถูกเอารัดเอาเปรียบ รู้สึกสิ้นหวังกับชีวิตจึงมุ่งหันหน้าเข้าหาศาสนา ความคิดเช่นนั้นทำให้ผู้มีกระบวนทรรศน์นี้พากันสละโลกไปบำเพ็ญพรตกันมาก พบได้ในทุกศาสนาในยุคกลาง ศาสนสถานจึงสร้างกันใหญ่โตโดยไม่หวังผลประโยชน์ในโลกนี้ มนุษย์มีความเกรงกลัวต่อบาปมากขึ้น มีคุณธรรม และยึดหลักในศีลธรรมศาสนาของตนมากขึ้น

4. กระบวนทรรศน์ยุค (Modern Paradigm) กระบวนทรรศน์นี้เห็นว่าวิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์เจริญขึ้น วิธีการทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นหนทางนำไปพบกฎของโลก มนุษย์หวังว่าวิทยาศาสตร์จะสามารถแก้ปัญหาทุกอย่างของมนุษย์ได้ วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นทางที่จะสร้าง

ความสุขในโลกนี้ เริ่มตั้งแต่ประมาณ ค.ศ. 1600 โดยวิทยาศาสตร์พบวิธีที่แน่ชัดของตน จนเป็นที่คาดหวังว่าวิทยาศาสตร์จะแก้ปัญหาทุกอย่างของมนุษย์ได้ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์จะทำให้ในวันหนึ่งสามารถสร้างยาที่รักษาโรคได้ทุกชนิด อาจจัดความตายและความชราภาพ วิธีการวิทยาศาสตร์จะช่วยวางระเบียบสังคมให้มนุษย์ได้แบ่งปันส่วนความสุขกันอย่างยุติธรรม แต่ทุกคนได้แบ่งส่วนการทำงานแต่น้อยที่สุด และใช้เวลาส่วนที่เหลือส่วนใหญ่หาความบันเทิงอย่างไร้กังวลและความกังวลใด ๆ ทั้งสิ้น และสามารถสร้างโลกนี้ให้เป็นดังสวรรค์ได้โดยไม่ต้องหวังพึ่งโลกหน้าอย่างกระบวนทรรศน์ยุคกลาง

ผู้ยึดถือปรัชญาแบบนวยุคสนใจวิธีการคิดกับวิธีการหาความรู้ที่แท้จริง พร้อมจะทุ่มเททุกอย่างเพื่อผลักดันการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ในทางวิชาการวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นสื่อกลางให้นักวิชาการต่าง ๆ ร่วมกันได้ดีมาก เพราะวิธีการวิทยาศาสตร์สามารถแสดงให้เห็นได้ทันตาเห็นว่าอย่างไรให้ได้ผลสูงสุด ทุกคนก็สนใจอย่างนั้นจนกว่าจะพบอย่างอื่นที่ให้ผลมากกว่าอย่างชัดเจน อุดมการณ์สำคัญคือ การทำอะไรต้องอ้างอิงว่ามีเหตุผล จะตัดสินใจอะไรต้องด้วยเหตุผล รูปแบบของการดำเนินชีวิตเน้นความสงบสุขในสังคม มีความเชื่อว่าโลกมีกฎเกณฑ์ แต่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ขึ้นมากมายเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์ จนแทบกล่าวว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์สามารถแก้ปัญหาทุกอย่างของมนุษย์ได้

5. กระบวนทรรศน์หลังนวยุค (Postmodern Paradigm) หลังนวยุคนิยมสายกลาง (Moderate Postmodernism) เป็นกระแสความคิดล่าสุดของกระบวนทรรศน์นี้ที่ประนีประนอมความคิดเห็นอันสุดขั้วระหว่างลัทธิมนุษยนิยม (Modernism) ที่มีความคิดเห็นว่า ความรู้หรือความจริงเป็นสิ่งสากล (Universal) มีลักษณะเป็นปรนัย (Objective) กับลัทธิหลังนวยุคนิยมสายสุดขั้ว (Extreme Postmodernism) ที่มีความคิดเห็นว่า ความรู้หรือความจริงเป็นสิ่งเฉพาะ (Individual) ของแต่ละบุคคล มีลักษณะเป็นอัตนัย (Subjective) ในส่วนสำคัญที่ควรศึกษาเกี่ยวกับหลังนวยุคนิยมสายกลางนี้ ได้แก่ หลักการ วิธีการ และจุดมุ่งหมาย ดังนี้ (เมธา หริมเทพาธิป, 2561)

หลักการของหลังนวยุคนิยมสายกลาง สามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็นคือ 1) ไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งเชื่ออยู่ 2) ย้อนอ่านใหม่หมด ไม่ลดอะไรเลย (Reread all, reject non) 3) แสวงหาจุดร่วม สงวนจุดต่าง

วิธีการของหลังนวยุคนิยมสายกลาง ก็คือ การตีความภาษาด้วยหลักอรรถปริวรรตบนพื้นฐานของกระบวนทรรศน์ 5 (5 Paradigms) ด้วยวิธีการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) คือ วิเคราะห์ (Analytic) วิจารณ์ (Appreciative) และวิธาน (Applicative)

จุดมุ่งหมายของหลังนวยุคนิยมสายกลาง ก็คือ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ การพัฒนา “สัญชาตญาณปัญญา” ให้สูงขึ้น และ “การทำดี มีสุข” ทั้งโดยส่วนตัวและส่วนรวม

กระบวนการทัศน์หลังนวยุค ไม่ใช่ลัทธิปรัชญาลัทธิหนึ่ง เช่นเดียวกับกระบวนการทัศน์ทั้งหลาย ล้วนแต่ไม่ใช่ลัทธิปรัชญา แต่เป็นกรอบกำหนดขอบเขตของกลุ่มลัทธิปรัชญาที่มีความเชื่อพื้นฐานแบบเดียวกัน ลัทธิหลังนวยุคเป็นเพียงลัทธิหนึ่ง แม้แต่ลัทธิหลังนวยุคเองก็แตกสาขาออกไปมากมาย ความคิดและเนื้อหาที่น่าสนใจก็มีหลากหลาย แต่ก็ถือว่าเป็นการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ แบ่งส่วนกันค้นคว้าวิจัย โดยมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ สันติภาพของโลก และการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทรต่อกันระหว่างมวลมนุษยชน บนพื้นฐานแห่งการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ นี่คือการเปลี่ยนแปลงใหม่ของกระบวนการทัศน์ที่ 5 (กิริติ บุญเจือ, 2551, หน้า 202)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปรัชญาหลังนวยุคเป็นปรัชญากระแสล่าสุดในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคคิดจิตที่เต็มไปด้วยความหลากหลาย มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ปรัชญาหลังนวยุคช่วยให้มนุษยชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยความเข้าใจ มีการสร้างสรรค์ ปรับตัว ร่วมมือ และแสวงหา อย่างมีวิจรรย์ญาณ และมีเป้าหมายร่วมกันคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการพัฒนายังมีความสุขบนความพอเพียงร่วมกัน รู้รักสามัคคี และเป็นอันหนึ่งใจเดียวกัน

เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักปรัชญากระบวนการทัศน์ 5

เมื่อต้องการวิเคราะห์เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักปรัชญากระบวนการทัศน์ 5 จึงจำเป็นต้องเข้าใจปรัชญาบริสุทธิ์ของคนในแต่ละกระบวนการทัศน์ ซึ่งเมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ปรัชญาบริสุทธิ์ในแต่ละกระบวนการทัศน์แล้วพบว่าสามารถอธิบายเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักปรัชญากระบวนการทัศน์ 5 ได้ดังนี้

1. เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักกระบวนการทัศน์ยุคดึกดำบรรพ์

เมื่อตีความเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักกระบวนการทัศน์ยุคดึกดำบรรพ์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน จึงได้แก่ การพยายามเข้าถึง หรือการเข้าไปถึงใจของผู้บังคับบัญชาจนรู้แน่แก่ใจว่าผู้บังคับบัญชาซึ่งเปรียบเสมือนเบื่องบนนี้รู้สึกพึงพอใจในสิ่งใด ไม่ว่าจะป็นอาหารการกิน ของซื้อของฝาก กระเช้าดอกไม้หรือของขวัญที่มีนัยยะของการเอาอกเอาใจที่แฝงด้วยผลประโยชน์ การยกย่องชมเชย คำหวานหูหรือสิ่งๆที่ผู้บังคับบัญชาอยากฟัง หลีกเลียงคำพูดหรือประโยคที่ผู้บังคับบัญชาไม่ยอมฟัง การกระทำที่ส่งผลกระทบต่อผู้บังคับบัญชาสามารถใช้อำนาจบังคับลงโทษได้ หากทำได้เช่นนี้ ชีวิตที่พอเพียงก็จะเกิดขึ้น คือ การได้ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข อย่างพอเพียง คือ รู้สึกไม่ขาดแคลน และปิดทางที่จะนำไปสู่ความขาดแคลน เช่น ความเสื่อมลาภ การไม่ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง คำติเตียนว่ากล่าว การโดนคำสั่งย้ายให้ไปอยู่หน่วยงานที่ไม่สำคัญหรือขาดช่องทางที่จะทำให้ไม่เติบโตในหน้าที่การงาน เป็นต้น

ดังนั้น การตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ โดยเฉพาะอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง สิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าการจัดซื้อจัดจ้างนั้นมีความพอเพียงหรือไม่จึงอยู่ที่เบื่องบน คือ ต้องคอยรับคำสั่งจาก

ผู้บังคับบัญชาเพียงอย่างเดียว อย่าถกเถียงหรือเปิดประเด็นโต้แย้ง ทำได้มากที่สุดคือการร้องขอโดยมีข้อแลกเปลี่ยนอะไรบางอย่างที่สามารถทำให้ผู้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจได้ และพยายามอย่าทำให้ผู้บังคับบัญชาเกิดความระคายเคือง ควรรู้หลบเป็นปีก รู้หลีกเป็นหาง รู้จักเอาตัวรอดเป็นยอดดี เพราะผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่มีอำนาจสามารถประทานคุณโทษให้เกิดแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ทำให้เกิดความล้มเหลวก็ได้ ทำให้เกิดความขาดแคลนก็ได้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วความพ้อเพียงก็อย่าได้หวัง คนฉลาดจึงต้องใช้กลยุทธ์มัดใจผู้บังคับบัญชาด้วยการเข้าไปเป็นพรรคเป็นพวก เพราะค่าของคนอยู่ที่คนว่าคน ๆ นั้นเป็นคนของใครหรือสมาชิกในกลุ่มของใคร ผู้เป็นใหญ่ที่สุดในกลุ่มสมาชิคนั้นคือผู้มีอำนาจจุดดั่งมีน้ำพระทัยที่จะประทานความพ้อเพียงหรือประทานความขาดแคลนให้เกิดแก่ใครก็ได้ คนกระบวนทรรศน์ยุคดึกดำบรรพ์รู้ข้อนี้เป็นอย่างดี เมื่อต้องการความพ้อเพียงตามหลักกระบวนทรรศน์ยุคดึกดำบรรพ์จึงพยายามใช้เกณฑ์ตัดสินความพ้อเพียงที่ดีที่สุดสำหรับเขานั้นก็คือ ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา เมื่ออยากได้ความพ้อเพียงก็ต้องเอาใจผู้บังคับบัญชาอย่าทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่พอใจเพราะจะเกิดความไม่พอใจทั้งแก่ตนเองและคนในครอบครัว การตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ โดยเฉพาะอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงก็ต้องถามความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา การตัดสินใจด้วยเกณฑ์นี้ให้ความอุ่นใจแก่ผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์มีมูลค่าสูงได้เพราะเมื่อมีความผิดพลาดก็สามารถอ้างได้ว่าไม่มีทางเลือก เพราะมีอำนาจไม่เพียงพอดต่อการตัดสินใจ ทุกอย่างล้วนต้องสนองความพอใจของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น

2. เกณฑ์ตัดสินความพ้อเพียงตามหลักกระบวนทรรศน์ยุคโบราณ

เมื่อตีความเกณฑ์ตัดสินความพ้อเพียงตามหลักกระบวนทรรศน์ยุคโบราณเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ จึงได้แก่ การพยายามศึกษากฎระเบียบต่าง ๆ ของทหาร ธรรมเนียมปฏิบัติต่าง ๆ ที่ผู้รู้ได้วางไว้ เพราะแม้แต่ผู้บังคับบัญชาก็ต้องเดินตามกฎนี้ ผิดกฎก็ถือว่าผิดและต้องรับโทษเหมือนกันไม่มีข้อยกเว้น การรู้กฎและเดินตามกฎจึงเป็นสิ่งที่ปลอดภัยที่สุดเพราะมีกฎเป็นระบบที่คอยป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายด้วยประการทั้งปวง ในส่วนข้อปฏิบัติก็ต้องสังเกตดูว่า ผู้บังคับบัญชามีความศรัทธาหรือเชื่อถือใครเป็นพิเศษก็ต้องเดินตามข้อปฏิบัติของคน ๆ นั้น ประดุจเป็นเจ้าของสำนักที่ควรเคารพบูชาและเชื่อถือปฏิบัติตามคำสอนหรือข้อแนะนำนั้น

3. เกณฑ์ตัดสินความพ้อเพียงตามหลักกระบวนทรรศน์ยุคกลาง

เมื่อตีความความพ้อเพียงตามหลักกระบวนทรรศน์ยุคกลางเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน จึงได้แก่ การตั้งเป้าหมายไว้ที่ความสุขในโลกหน้าเป็นสำคัญ โลกหน้าเป็นอภิปรชญาหรือความเป็นจริงสูงสุดที่ควรบรรลุถึง

ทหารที่ต้องการบรรลุถึงโลกหน้าแบบเอกนิยม เช่น การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของพรหมัน การเข้านิพพานซึ่งเป็นความจริงสูงสุดเพียงหนึ่งเดียว การได้เข้าไปอยู่กับพระเจ้า เป็นต้น

ทหารที่ต้องการบรรลุถึงโลกหน้าแบบพหุนิยม เช่น การเข้าไปสู่ดินแดนแห่งสวรรค์ มี 6 ชั้น ซึ่งเป็นที่อยู่ของเทพเทวดา การเข้าถึงพรหมรูปและอรุปรพรม การได้เข้าไปอยู่ในอาณาจักรของพระพรหม พระนารายณ์ พระวิษณุ เป็นต้น

ความเป็นจริงสูงสุด คือ โลกหน้าในรูปแบบต่าง ๆ นี้ ทหารกระบวณธรรมศรัทธาเชื่อว่า เป็นความพอเพียงที่ประเสริฐเลิศหรือสูงสุด เพราะเชื่อว่าความสุขของมนุษย์ในโลกนี้แม้มีอยู่จริงแต่ก็เป็นของชั่วคราว ไม่แน่นอน ไม่ใช่ความพอเพียงที่มีความจริงยั่งยืนเหมือนกับโลกหน้า ดังนั้น วิธีการเข้าถึงความเป็นจริงสูงสุดนี้จำเป็นต้องทราบถึงวิธีการของศาสดาที่ตนเคารพนับถืออยู่ เพราะศาสดาเป็นผู้กำกับความสุขในโลกหน้า เจ้าสำนักคนไหนก็ไม่สามารถการันตีโลกหน้าได้แม่นยำและแน่นอนได้มากกว่าพระศาสดา พระศาสดาเป็นที่สุด พระวณะของพระศาสดาเป็นหนึ่งไม่มีสอง ตรัสพระวาจาอย่างไรก็เป็นจริงอย่างนั้นไม่ผิดเพี้ยน เพราะฉะนั้น ทหารผู้ชาญฉลาดมีความมุ่งหวังจะไปโลกหน้าเพื่อได้รับความพอเพียงที่เลิศจึงต้องปฏิบัติตามคำสอนของศาสดา เว้นในสิ่งที่พระศาสดาห้าม ทำในสิ่งที่พระศาสดาอนุญาต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวาระสงคราม หากรบราฆ่าฟันเพื่อศาสนาของพระศาสดาแล้วก็ยิ่งจะได้บุญมาก ได้บุญสูงสุดคือโลกหน้าที่จริงยั่งยืน มีความสุขเป็นนิรันดร เหมือนอย่างที่ยุคกลางมีการรบเพื่อพระเจ้า โดยเชื่อว่าการรบเพื่อพระเจ้าเมื่อตายไปแล้วจะได้ไปอยู่ในอ้อมกอดของพระองค์

ดังนั้น เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักกระบวณธรรมศรัทธาตัดสินโดยใช้หลักศาสนา ดังนั้น เมื่อต้องตัดสินใจซื้ออาวุธยุทธโศปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงจึงควรศึกษาถึงข้อห้ามและข้ออนุญาตของพระศาสดาให้ชัดเจนเสียก่อน จากตำราหรือคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาที่ตนนับถือ คำสั่งสอนของศาสดาจะเป็นสิ่งกำกับความชอบธรรมในการตัดสินใจซื้ออาวุธยุทธโศปกรณ์ โดยเฉพาะอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงนั้น ๆ ได้ว่ามีความพอเพียง ชอบธรรม และเป็นไปในทางที่ถูกที่ควรหรือไม่ เพราะสุดท้ายแล้วไม่มีมนุษย์ผู้ใดที่จะประเสริฐเท่าพระศาสดาได้เลย

4. เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักกระบวณธรรมศรัทธา

ชีวิตที่พอเพียงของทหารกระบวณธรรมศรัทธาจะเกิดขึ้นได้จริง มนุษย์จะต้องรู้กฎสากล (universal) ซึ่งกฎเหล่านี้หาได้จากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น ไม่สามารถหาได้จากกฎเจ้าสำนักทางศาสนาและปรัชญา เพราะกฎทางศาสนาเป็นกฎที่มงายไร้สาระ เป็นความรู้ระดับต่ำสุดของมวลมนุษยชาติตามที่อูกุส กงต์ ได้เสนอไว้เพื่อลดบทบาทและอำนาจของทางศาสนจักรให้เบาบางและจางลงและหวังว่าวันหนึ่งจะหมดไปและแทนที่ด้วยศาสนาแบบใหม่ที่เป็นศาสนาแบบวิทยาศาสตร์ มีห้องทดลองเป็นโบสถ์ มีนักวิทยาศาสตร์เป็นนักบุญ มีวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นมรรคเป็นที่พึ่ง นอกจากนี้ กฎสากลดังกล่าวยังไม่อาจหาได้จากกฎเกณฑ์ของเจ้าสำนักทั้งหลายเช่นคนกระบวณธรรมศรัทธาโบราณเคยยึดถือ นั่นก็เพราะปรัชญาเป็นเพียงแค่วิทยาศาสตร์เทียม แม้ว่าอริสโตเติลจะเคยเสนอวิธีการแสวงหาความรู้ไว้อย่างน่าสนใจเพียงใด แต่ก็ยังขาดในส่วนของการทดลอง (test) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้มีเครื่องมือที่ทันสมัยอันเกิดจากนวัตกรรมและเทคโนโลยีซึ่งสามารถทดลองให้เห็นประจักษ์ได้ด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่คนกระบวณธรรมศรัทธาโบราณหาไม่มี

ดังนั้น เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักกระบวณธรรมศรัทธาตัดสินโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ความสุขและความพอเพียงของทหารกระบวณธรรมศรัทธาเป็นความพอเพียงสากลที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนั้น การตัดสินใจซื้ออาวุธยุทธโศปกรณ์ โดยเฉพาะอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง สิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าการจัดซื้อจัดจ้างนั้นมีความพอเพียงหรือไม่จึงอยู่ที่กฎเกณฑ์ทาง

วิทยาศาสตร์ เมื่อคำนวณดูแล้วว่าอัตราการทำลายของอาวุธได้เปรียบคู่ต่อสู้และเป็นการรักษาซึ่งประโยชน์ของคนทั้งชาติก็ถือว่าเป็นความชอบธรรมเพราะมีความพอเพียงเกิดขึ้น สามารถสร้างความมั่นคงให้กับคนในชาติได้ ผู้ที่ตัดสินใจซื้อไม่ได้ตัดสินใจซื้อเพราะความชอบส่วนตัวเนื่องจากถือกฎเกณฑ์สากลทางวิทยาศาสตร์ ความชอบธรรมซึ่งเกิดจากวิธีการทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินใจว่าจะซื้ออาวุธยุทธโปกรณ์ โดยเฉพาะอาวุธยุทธโปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงได้หรือไม่ โดยยึดเจตนาดี และผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่คนในชาติเป็นสำคัญ

5. เกณฑ์ตัดสินใจความพอเพียงตามหลักกระบวนการทฤษฎีหลังนวยุค

กระบวนการทฤษฎีหลังนวยุคเป็นกระบวนการทฤษฎีล่าสุดของมนุษยชาติ เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการจากการประกาศของศาสตราจารย์ชาลส์ เจนคส์ (Charles Jencks) ในหนังสือ *The Language of Post Modern Architecture* (กิริติ บุญเจือ, 2545) ในประเทศไทยปัจจุบัน กิริติ บุญเจือ ได้ก่อตั้งหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาปรัชญาและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาขึ้นมาเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้และแนวคิดทางปรัชญากระบวนการทฤษฎีหลังนวยุค โดยเฉพาะปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง ซึ่งถือว่าเป็นกระแสปรัชญาล่าสุดที่ตอบโจทย์ทักษะที่จำเป็นให้แก่คนในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Mind) (ชิสา กัญยาวิริยะ, 2565) และจริยธรรมดูแล (Ethics of Caring)

ดังนั้น การตัดสินใจซื้ออาวุธยุทธโปกรณ์ โดยเฉพาะอาวุธยุทธโปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง สิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจการจัดซื้อจัดจ้างนั้นมีความพอเพียงหรือไม่ จึงอยู่ที่การใช้วิจารณญาณ มองอย่างเป็นองค์รวม (ชัยโรจน์ นพเฉลิมโรจน์, 2565) เพื่อพิจารณาและตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของอาวุธยุทธโปกรณ์เหล่านั้น วิจัยให้เห็นคุณและโทษ สิ่งที่เกิดประโยชน์หรือไม่ใช่ประโยชน์ การคิดถึงมาตรการรักษาความปลอดภัย การจัดเก็บ การดูแลรักษา กฎระเบียบในการใช้ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนอื่นและสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญต้องพิจารณาว่าเมื่อทหารนำอาวุธยุทธโปกรณ์เหล่านี้ไปใช้แล้วจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเขาหรือไม่ คือต้องมีจริยธรรมดูแลกันและกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ เพราะทหารเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการใช้อาวุธยุทธโปกรณ์โดยตรง จึงควรคิดถึงคุณภาพชีวิตของเพื่อนมนุษย์เป็นสำคัญมากกว่าอำนาจ ผลประโยชน์ โฆษณาชวนเชื่อหรือวาทกรรมที่เป็นเรื่องเล่าใหญ่ (Grand narrative) ต่าง ๆ เพราะมันไม่ได้ช่วยให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์สูงขึ้นเลย มีแต่เพียงการรื้อถอนทำลายหรือหลอกลวงด้วยมายาคติเกินจริงให้มนุษย์ลุ่มหลงเท่านั้น เพื่อส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วมอย่างพอเพียง ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ สร้างความเข้าใจร่วมกัน แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศร่วมกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจเพื่อสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นร่วมกันในการดำเนินงาน รวมทั้งให้มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้นแก่ทุกฝ่าย (เมธา ทริมเทพาธิป, 2559)

สรุปได้ว่า เกณฑ์ตัดสินใจความพอเพียงตามหลักปรัชญากระบวนการทฤษฎี 5 ได้แก่ เกณฑ์ตัดสินใจความพอเพียงตั้งแต่กระบวนการทฤษฎียุคดึกดำบรรพ์ ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการทฤษฎีแรกของมนุษยชาติ จนกระทั่งถึงกระบวนการทฤษฎีหลังนวยุคซึ่งเป็นกระบวนการทฤษฎีล่าสุดของมนุษยชาติ เกณฑ์ตัดสินใจความ

พอเพียงของทหารในแต่ละกระบวนทรรศน์นั้นมีความเชื่อ ความคิดที่แตกต่างกันไปตามปฐมบทที่ทหารในแต่ละกระบวนทรรศน์ยึดถือ กระบวนทรรศน์ยุคศึกดำบรรพ์เชื่อว่าเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงมาจากการเอาใจน้ำพระทัยเบื้องบนได้อย่างถูกต้อง กระบวนทรรศน์ยุคโบราณเชื่อว่าเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงมาจากการรู้กฎธรรมชาติโดยมอบความไว้วางใจแก่เจ้าสำนักที่ตนนับถือ กระบวนทรรศน์ยุคกลางเชื่อว่าเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงมีอยู่ในภูมิลักษณ์หรือคำสั่งสอนของพระศาสดาเท่านั้น และความพอเพียงที่แท้จริงมีอยู่ในโลกหน้าเท่านั้น กระบวนทรรศน์นวยุคเชื่อว่าเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงมาจากการกระบวนทางวิทยาศาสตร์ ส่วนด้านศาสนาและปรัชญาเป็นเพียงโฆษณา ชวนเชื่อที่ไม่สามารถให้เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงได้ตรงตามความเป็นจริงเพราะไม่มีความเป็นสากลเหมือนกับวิทยาศาสตร์ กระบวนทรรศน์หลังนวยุคเชื่อว่าเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงมาจากการใช้วิจารณ์ญาณ เพื่อวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน โดยมีคุณภาพชีวิตเป็นเป้าหมาย คือ การพัฒนาสติปัญญาและจริยธรรมดูแลซึ่งเป็นการแสดงออกซึ่งพลังปัญญาของมนุษย์ ได้แก่ พลังสร้างสรรค์ พลังปรับตัว พลังร่วมมือ และพลังแสวงหา

เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงสำหรับการตัดสินใจซื้ออาวุธยุทธโปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง

เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงสามารถใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจซื้ออาวุธยุทธโปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงได้ แต่การนำไปวิธานหรือประยุกต์ใช้นั้น ควรคำนึงถึงความเหมาะสมตามบริบทต่าง ๆ คำนึงถึงความเหมาะสมที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนส่วนรวมตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง

ดังนั้น การประยุกต์ใช้เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงจึงควรประยุกต์บนพื้นฐานของปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง โดยเก็บเอาส่วนดีจากทุกกระบวนทรรศน์มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ดังนี้

กระบวนทรรศน์ที่ 1 เชื่อว่าการปฏิบัติตามเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงสามารถทำให้ผู้บังคับบัญชาเบื้องบนพึงพอใจเมื่อรับรู้ว่าเขาดำเนินตามเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงที่ถูกต้อง ซึ่งโดยแท้จริงแล้ว ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจเป็นสิ่งที่สำคัญมากของมนุษย์ที่ไม่อาจมองข้ามได้ มนุษย์จำเป็นต้องยอมรับความเป็นจริงข้อนี้ การที่มนุษย์จะมีความพึงพอใจในสิ่งใด สิ่งนั้นมักจะเป็นเรื่องของ การได้ตอบสนองความต้องการเป็นหลัก มนุษย์มีความต้องการไม่ได้เป็นสิ่งที่เลวร้ายเสมอไป สิ่งที่ทำให้มนุษย์เกิดปัญหามักเกิดจากความต้องการที่เกินพอดี เกิดการเบียดเบียนผู้อื่น หรือไม่พอต่อความต้องการ อันเป็นเรื่องจำเป็นของการดำรงชีวิต เช่น ปัจจัย 4 เป็นต้น ดังนั้น เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงจึงได้แก่การทำความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา เสรจจากันด้วยความเมตตา ด้วยเหตุผล มีปิยวาจา มีการประพฤติปฏิบัติเพื่อเกื้อกูลให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับความสุขความสบายใจ เป็นลักษณะของการเห็นใจเขาใจเรา เมื่อการจัดซื้อจัดจ้างอาวุธยุทธโปกรณ์ขาดความพอเพียง ก็ต้องขอความเห็นใจจากผู้บังคับบัญชา ทำความเข้าใจกันด้วยเหตุผล และชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการจัดสรรสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดความพอเพียง เช่น ผู้บังคับบัญชาจะกลายเป็นที่รักที่เคารพของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นการสร้างบารมีธรรมจากความเมตตาและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ความรู้สึกสามัคคีก็จะเกิดขึ้นจากการที่แต่ละฝ่ายได้เกื้อกูลกันอย่างเต็มที่และจริงใจ

กระบวนการที่ 2 เชื่อว่าการปฏิบัติตามเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงต้องปฏิบัติตามคำสอนของเจ้าสำนักที่ตนนับถือ เพราะจะเกิดความอุ่นใจที่มีผู้ค้ำประกันความถูกต้องของการปฏิบัติให้ จริง ๆ แล้วประเด็นนี้มีความสำคัญต่อมนุษย์มาก มนุษย์ส่วนใหญ่จะคิด จะพูด หรือจะทำอะไรก็มักจะกังวลว่าสิ่งที่ตนเองต้องตัดสินใจก่อนที่จะทำนั้นจะแน่ใจได้อย่างไรว่ามันถูกหรือผิด นั่นก็เพราะมนุษย์มีความกลัวเป็นสัญชาตญาณพื้นฐาน จึงพยายามที่จะหาเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาค้ำประกันความประพฤติที่จะเกิดขึ้น เพราะตระหนักดีว่าทุกการกระทำมีผลย้อนกลับให้ต้องรับผิดชอบอยู่เสมอ เพียงแต่ในการประยุกต์ใช้เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงจะคำนึงเฉพาะมติของเจ้าสำนักไม่ได้ เพราะความเป็นจริงแล้ว แม้ว่าจะได้รับการการันตีจากเจ้าสำนัก แต่ผู้สั่งการก็ต้องได้รับโทษเช่นกันเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น และมักจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายพลอยเดือดเนื้อร้อนใจไปด้วย ดังนั้น ทางที่ดีที่สุดในการที่จะตัดสินใจกระทำอะไรลงไป เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงจะคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายที่ต้องได้รับผลกระทบโดยตรง เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ระเบิด ทหารที่ต้องฝึกซ้อมและปฏิบัติงานภาคสนาม เป็นต้น การแสวงหาการมีส่วนร่วมก็เพื่อหาฉันทามติร่วมกันเพื่อให้ทราบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่หลากหลาย ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบด้วยกัน โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดก็จะน้อยลง แม้จะเกิดขึ้นก็เป็นปัญหาเล็ก ๆ ที่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ไม่ยากนัก การมีส่วนร่วมเป็นความพอเพียงรูปแบบหนึ่งที่ตอบโจทย์ความพอเพียงของทุกฝ่ายซึ่งจะได้รับความเสมอภาคและคุณภาพชีวิตแก่คนส่วนรวมอย่างแท้จริง

กระบวนการที่ 3 เชื่อว่าการปฏิบัติตามเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงต้องปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด เพื่อที่จะได้รับความสุขในโลกหน้าอย่างเต็มที่ หากมองตามความเป็นจริงด้วยวิจลญาณจะพบว่า การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนานั้นเป็นสิ่งที่ดีจริงหากดำเนินวิถีชีวิตได้ตรงตามเจตนารมณ์ของพระศาสดา ศาสดาทุกพระองค์ล้วนเป็นตัวแทนของความรักความเข้าใจที่มีอยู่ในมนุษย์ ไม่มีศาสดาพระองค์ใดที่ไม่เมตตาตามนุษย์ หวังทำลายมนุษย์ให้ย่อยยับฉิบหายด้วยไฟของสงคราม แม้ว่าสงครามศาสนาจะเคยเกิดขึ้นทั่วโลก แต่นั่นก็เป็นเพียงการตีความคำสอนของศาสดาเพื่ออำนาจและผลประโยชน์ของคนบางกลุ่มที่กระหายอำนาจ เห็นคนเป็นเพียงเครื่องมือ ซึ่งก็ต้องยอมรับว่า คนกลุ่มนี้เห็นจุดอ่อนของคนกระบวนการศรัทธาคกลางว่าอยากได้ความสุขในโลกนี้จนกระทั่งเสียสละความสุขในโลกนี้ เสียสละได้แม้แต่ชีวิตเพื่อรักษาพระธรรม เพื่อบูชาพระเจ้าหรือศาสนา จึงได้ชักจูงคนเหล่านี้ด้วยรางวัลที่เขาอยากได้คือความสุขในโลกหน้า ทำสงครามพระเจ้าเพื่อความสุขในโลกหน้า ฆ่าคนศาสนาอื่นที่เห็นต่าง เพื่อจะได้ไปอยู่กับพระเจ้า ซึ่งเป็นเรื่องอันตรายมากหากไม่ใช้หลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลางเข้ามาปรับกระบวนการศรัทธาให้มีเป้าหมายเพื่อสันติภาพ

นอกจากนี้ ความเป็นจริงอีกประการหนึ่งก็คือ ในยุคปัจจุบันต้องยอมรับว่า มีทั้งคนที่นับถือศาสนาต่างกัน มีทั้งคนที่นับถือศาสนาเดียวกันแต่ต่างนิกาย มีทั้งคนนิกายเดียวกัน แต่ต่างสำนัก มีทั้งคนที่ไม่นับถือศาสนาใดเลย และมีทั้งคนที่มีอคติต่อทุกศาสนา เมื่อเป็นเช่นนี้จะคาดหวังไม่ได้เลยว่าการปฏิบัติตามเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงด้วยกระบวนการศรัทธาคกลางจะสามารถแก้ปัญหาได้จริง เพราะหากประยุกต์ใช้บนพื้นฐานของปรัชญากระบวนการศรัทธาคกลาง ในทุกประเทศทั่วโลกต้องละเว้นการฆ่าและการทำลายล้างซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์สุขในโลกหน้า ซึ่งความเป็นจริงแล้วทำไม่ได้เพราะทหารต้องทำ

หน้าที่ป้องกันคู่อริ ศัตรู หรือประเทศที่เข้ามารุกรานสร้างความเดือดร้อนให้กับคนในประเทศ ที่ต้องปฏิบัติตนเป็นรั้วของชาติเช่นนี้ก็เพราะคนในโลกนี้ไม่ได้นับถือศาสนาตามเจตนารมณ์ของศาสนา มนุษย์ไม่ได้เว้นจากการฆ่า การเบียดเบียนได้หมดทุกคน บางประเทศต้องการอำนาจ ต้องการยึดครองทรัพยากรของประเทศอื่นอยู่ ความคิดรุกรานเช่นนี้ทำให้เสียสมดุล ทหารจึงต้องเข้ามารักษาสมดุล เมื่อมีศัตรูมารุกราน มีโจรร้ายถืออาวุธมาปล้นจี้ข่มเหงและฆ่าประชาชนในประเทศ ถ้าทหารไม่หิบบอาวุธขึ้นสู้เพื่อรักษาเอกราช รักษาชีวิตและทรัพย์สินของคนในประเทศ ศัตรูหรือโจรร้ายก็คงครองเมืองได้อย่างเบ็ดเสร็จ เพราะทหารที่ทำตามคำสอนของศาสนาไม่กล้าฆ่าคน ไม่กล้าทำร้ายคน เพราะปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา ซึ่งไม่เข้าหลักเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงเพราะมีความมากเกินไป คือ มีการปฏิบัติที่สูงเกินกว่าระดับจริยธรรมพื้นฐานในยามที่ไม่ปกติ ด้วยเหตุนี้ทหารจึงจำเป็นต้องหิบบอาวุธขึ้นสู้เพื่อปกป้องชาติบ้านเมืองเอาไว้ คือ ทำตามหน้าที่ในสภาวะที่บ้านเมืองเกิดวิกฤติทางสงคราม เพื่อปกป้อง คุ้มครองดูแลทุกข์สุขของประชาชนทั้งในส่วนตัวและทรัพย์สิน ดังนั้น ทหารจึงจำเป็นต้องมีอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ป้องกันอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้คุณภาพชีวิตของทหารดีขึ้น สามารถปกป้องชาติบ้านเมืองได้เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤติทางสงครามอันเนื่องมาจากมนุษย์ไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของพระศาสดา จึงต้องใช้หลักมนุษยนิยมในเชิงปรัชญาหลังนวยุคสายกลางเพื่อรักษาความสมดุลให้เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของคนทั้งประเทศ

กระบวนทรรศน์ที่ 4 เชื่อว่าการปฏิบัติตามเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงต้องสามารถทดสอบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แนวคิดนี้ให้ประโยชน์ในเรื่องสุขภาพพลานามัยของทหาร เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางกาย ตรงจุดนี้ต้องส่งเสริมด้วยการเน้นให้ทหารทุกคนได้เข้ามาใช้บริการเครื่องออกกำลังกายที่ทางกองทัพจัดให้ มีวิทยาศาสตร์การกีฬาคอยให้หลักวิชาการ และภาคปฏิบัติเพื่อพัฒนาสุขภาพของทหารให้เกิดสุขภาพที่ดีที่มีความเหมาะสม ควรให้ทหารออกกำลังกายและดูแลสุขภาพอยู่เสมอ ละเว้นจากยาเสพติด ของมีเมา อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากระบวนทรรศน์นวยุคจะช่วยในเรื่องคุณภาพชีวิตด้านกายภาพ แต่ยังขาดการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจและสติปัญญา ซึ่งหากใช้กระบวนทรรศน์ที่ 5 เข้ามาปรับสมดุลก็จะเกิดความพอเพียง เกิดการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับทหารอยู่เสมอ เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ต้องจัดขึ้นบ่อย ๆ อบรมซ้ำ ๆ ให้เกิดความเคยชินในด้านสติปัญญาก็ต้องมีการอบรมวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับทหารอยู่เสมอ ควบคู่กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อปูพื้นฐาน สร้างความเข้าใจในเรื่องเกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง บุคลากรในกองทัพก็จะเกิดจิตสำนึกที่ดี มีจริยธรรมดูแล คือ รู้จักสร้างสรรค์ ปรับตัวร่วมมือ และแสวงหา รู้จักเอาใจใส่คุณภาพชีวิตของเพื่อนทหารด้วยกัน การจัดซื้ออาวุธยุทธโศปกรณ์ก็จะเป็นไปได้เพื่อคุณภาพชีวิตของทหารที่เกี่ยวข้องทุกคน

สรุป เกณฑ์พอเพียงกระบวนทรรศน์หลังนวยุคสายกลางเน้นไปที่ความสมดุล (balance) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณ เช่น ถ้าต้องการซื้อเครื่องบินล่องหน (stealth) ต้องไปดูว่ามีงบประมาณพอไหม ซื้อแล้วจะไปเบียดงบประมาณอื่นในการพัฒนาประเทศหรือไม่ ซื้อมาแล้วจะมีนักบินที่สามารถขับได้กี่คน มีสถานที่และอุปกรณ์ในการจัดเก็บ และบำรุงรักษาที่เหมาะสม

หรือไม่ ซ้อมมาแล้วจะเหมาะสมกับภาวะสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบันหรือไม่ ประโยชน์ในการใช้
สอย (function) คืออะไร ซ้อมมาแล้วสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในประเทศได้หรือไม่ ฯ เมื่อได้คำตอบ
ว่าผ่านเกณฑ์แล้วในส่วนที่เปิดเผยได้ก็ควรทำประจักษ์ตักกับผู้อื่นด้วยการสร้างสรรค์ปรับตัว ร่วมมือ และ
แสวงหา ทำให้เรารู้ว่าสามารถใช้วิจารณ์ด้วยความถูกต้องชอบธรรมและเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
จริงหรือไม่

บทสรุป

เกณฑ์ตัดสินความพอเพียงตามหลักปรัชญากระบวนการทรรศน์ 5 เป็นการตีความเกณฑ์ตัดสิน
ความพอเพียงตามหลักกระบวนการทรรศน์ทางปรัชญาตั้งแต่กระบวนการทรรศน์ดักดำบรรพ์จนถึงกระบวนการ
ทรรศน์หลังนวยุค ซึ่งเมื่อศึกษาและวิเคราะห์แล้วพบว่า กระบวนการทรรศน์หลังนวยุคเป็นกระบวนการทรรศน์
ล่าสุดของมนุษยชาติที่มีความน่าสนใจ มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ใช้วิจารณ์ญาณ ใช้พลังของ
สัญชาตญาณปัญญา ได้แก่ พลังสร้างสรรค์ พลังปรับตัว พลังร่วมมือ และพลังแสวงหา ในการดูคุณภาพ
ชีวิตของมนุษย์ได้เหมาะสมและพอเพียงที่สุด การที่กองจัดทหารกรมสรรพาวุธทหารบกจะตัดสินใจซื้ออาวุธ
ยุทโธปกรณ์ โดยเฉพาะอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูง เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีความสำคัญมากใน
การกำหนดนโยบายทางกองทัพและการป้องกันของประเทศ ดังนั้น ขั้นตอนการตัดสินใจที่สำคัญตามหลัก
ปรัชญาหลังนวยุคสายกลางจึงควรมีการใช้วิจารณ์ญาณ คือ เริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการ โดย
กองจัดทหารกรมสรรพาวุธทหารบกควรทำการวิเคราะห์ความต้องการทางทหารในปัจจุบันและในอนาคต
โดยพิจารณาปัจจัยทางกองทัพ การแข่งขันจากประเทศอื่น ๆ และยุทธศาสตร์ทางกองทัพของประเทศ
เพื่อกำหนดว่าอาวุธยุทโธปกรณ์ใดที่มีความจำเป็นต้องซื้อ นอกจากนี้ต้องการวิเคราะห์สภาพการเงิน มี
การวิเคราะห์รายได้และงบประมาณของกองจัดทหารกรมสรรพาวุธทหารบก เพื่อให้แน่ใจว่ามีเงินพอสำหรับ
การซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงหรือไม่ และการซื้อนั้นไม่นำมาซ้อนทับการพัฒนาหรือการดำเนินการ
ทางทหารอื่น ๆ ที่เร็วกว่า มีการประเมินค่าอย่างละเอียดของอาวุธยุทโธปกรณ์ที่สนใจซื้อ โดยพิจารณา
ความเหมาะสมทางทหาร ประสิทธิภาพ และความสามารถในการทำงาน รวมถึงการประเมินข้อเสนอของ
ผู้ขายและการเปรียบเทียบระหว่างอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ การพิจารณาความเหมาะสมของ
การซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงต้องให้ความสำคัญกับคำแนะนำและความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญใน
สาขานี้ รวมถึงการให้ข้อมูลแก่ผู้บริหารและตัดสินใจในลักษณะที่เป็นมิตรและเปิดเผย มีการตรวจสอบ
ความเป็นไปได้และการนำไปใช้ด้วยกระบวนการที่รอบคอบ และการพิจารณาอย่างรอบคอบเหล่านี้ กอง
จัดทหารกรมสรรพาวุธทหารบกจะสามารถตัดสินใจซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงอย่างมีเหตุผลและมั่นใจ
ได้ว่าการซื้อนั้นเป็นการลงทุนที่มีความคุ้มค่าและเหมาะสมกับความต้องการทางทหารของประเทศใน
ระยะยาว ซึ่งจะเกิดความคุ้มค่าบนเกณฑ์ของความพอเพียง

บรรณานุกรม

- กิริติ บุญเจือ. (2545). *ชุดปรัชญาและศาสนาเซนต์จอห์น เล่มต้น เริ่มรู้จักปรัชญา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- _____. (2551). *คู่มือจริยศาสตร์ตามหลักวิชาการสากล*. กรุงเทพฯ : เซน ปรี้นตั้ง.
- _____. (2561). การศึกษาเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 23(3), 12-17.
- ชัยโรจน์ นพเฉลิมโรจน์. (2565). องค์รวม : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา*, 5(2), 222-230.
- ชิสา กันยาริยะ. (2565). ระเบิดจากข้างใน : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา*, 5(2), 250-256.
- เมธา หริมเทพาธิป. (2559). ธรรมาภิบาลกับการแก้ปัญหาคอรัปชั่น. *วารสารพุทธมัตต์*, 1(2), 33-41.
- _____. (2561). การมีส่วนร่วมในมุมมองหลังนวยุค. *รมยสาร*, 16(3), 63-77.
-